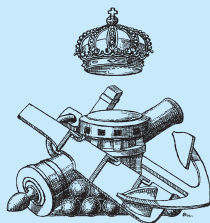

*Sverige bör tillsammans med Finland inleda
samtal med Nato om en anslutning med tydlig
koppling till Rysslands krig mot Ukraina*

Av Michael Zell

KUNGL. ÖRLOGSMANNASÄLLSKAPET
SVERIGES MARINA AKADEMI

Särtryck ur *Tidskrift i Sjöväsendet* N:r 1 2022
Sidorna 57-59

Ledamoten
MICHAEL ZELL

Michael Zell är hedersledamot i KÖMS. Han är reservofficer i flottan och var Kungl. Örlogsmannasällskapets ordförande mellan åren 2014-2018.

Sverige bör tillsammans med Finland inleda samtal med Nato om en anslutning med tydlig koppling till Rysslands krig mot Ukraina

Abstract: Given the current situation in the Russian-instigated conflicts in Eastern Ukraine and Crimea, the author is of the opinion that Sweden, in alignment with Finland, needs to open talks with Nato immediately regarding a possible application for membership. The debate in Sweden has for a long time had its anti-Nato proponents, who warn of a risk of provoking Russia to action, should Sweden join. That argument falls flat on its face now that it is Russia who is the sole aggressor. Vladimir Putin's fabricated narrative painting a perceived threat from the West, requiring Nato to assure him there is none, needs to be met accurately. Sweden's and Finland's, contribution may be to do just what Mr. Putin is trying to stop Nato from doing, adding new members.

När man på regeringens hemsida läser om den svenska anslutningen till EU ges intrycket av en långsiktigt harmonisk process. Som beskrivs ha inletts med frihandelsavtalet 1972 mellan Sverige och EG följt av EES-avtalet 1992. Dessa händelser redovisas som välplanerade milstolpar på en sömlöst ordnad väg mot medlemskapet 1995.

Men några av oss som var med har en delvis annan bild. Det offentliga Sverige, till skillnad mot näringsliv och akademi, har en ofta förekommande tvekan inför internationella samarbeten. Varför lämnar jag åt någon annan att förklara. Men precis som idag i Nato-frågan, fanns en utbredd skepsis mot att ansluta sig till ett mer organiserat Europa. Det krävdes således något extra för att få fart på Sverige. Det var det tidiga 90-talets plötsliga och djupa ekonomiska kris som chockade landet in i uppfattningen att en EU-anslutning var en räddning. Framför allt gällde detta kursen på den svenska kronan och därmed räntan, som ju en kort tid sattes upp till 500 %. Detta gjorde

anslutningen mer överraskande framtvingsad och oplanerad än vad regeringens hemsida ger uttryck för.

Vi har ett liknande förhållande till Nato. Som även det kan förändras över en natt på ett liknande sätt om Ryssland skulle fortsätta sin redan olagliga annektering av Krim och östra Ukraina med en storskalig invasion av landet i sin helhet. Det vore en provokation mot den europeiska säkerhetsordningen som vi bygger vår alliansfria säkerhetspolitik på.

Därtill ligger ett för Sverige, och Finland, särskilt känsligt scenario i luften. President Putin bedriver en utpressning där han mot vissa utfästelser kan erbjuda sig att avstå från krigshandlingar. Ett sådant är att Nato de facto förbinder sig att inte medge en ytterligare utvidgning antalet medlemsländer i Rysslands närområde. Vårt land är en stor och viktig del i detta närområde. I ett handslag mellan två ledare, utan svensk närvaro, kan vårt självbestämmande i en central säkerhetspolitisk fråga vara historia.

Att redan nu inleda samtal med Nato om en anslutning, förutsättningslöst och därmed utan skyldighet att fullfölja med en ansökan, är därför på sin plats. Det skulle innebära följande:

1. Frågan, vare sig man är för eller emot en Nato-anslutning, är en storhet i svensk politik. Den ska och bör inte undertryckas utan måste kunna tåla en bred diskussion. Av särskild betydelse är givetvis att även Nato deltar i det samtalet. För att ge sina synpunkter på möjliga villkor och förutsättningar. Vårt lands befolkning delas idag i tre delar avseende en Natoanslutning, ja, nej och vet ej. Det är naturligt då någon information om för- och nackdelarna med en anslutning inte har delgivits.
2. Vi undviker, i händelse av en skarpt och hastigt försämrad säkerhetspolitisk situation för landet, samma plötsliga uppvaknande som i EU-frågan. Vår säkerhetspolitik är för viktig för att bli ännu ett notoriskt återkommande fumligt drag av "vi såg det inte komma" över sig.
3. Ett sådant initiativ skulle kunna ha en påtaglig effekt ex ante på Rysslands agerande i den aktuella konflikten. Om ett av Putins syften är att hålla Sverige och Finland ute ur Nato skulle ju sådana samtal visa att en invasion av Ukraina i just det hänseendet vore omedelbart och direkt kontraproduktivt.

Denna aspekt är av stor betydelse, emedan den konkret och handfast ger Ryssland grundad anledning att de-eskalera. Det ligger också en logisk skönhet i att det är Rysslands eget agerande som avgör en svensk Nato-anslutning.

Varvid den lika omedelbara som förutsägbara invändning från en hel kår av i frågan ofta återkommande välmeriterade tidigare utrikespolitiker, faller platt. Deras mantra är att "provocera inte Ryssland". Men på vilken grund? President Putin för fram ett eget "hittepå-narrativ", grundat på inrikespolitiskt betingade behov, om ett hot från väst. Sverige och Finland, med hela Norden är en större ekonomi än den ryska, har att stå upp mot Putins självbild. Hans självbild kan inte styra i frågan om vår självständiga strävan efter en frihetligt grundad säkerhetsordning.

4. Motståndet mot en Nato-anslutning bygger hos många på en förmodan att Nato ändå kommer till vår undsättning om Sverige så behöver. En sorts äta-kakan-och-ha-den-kvar-politik. Men vad som också nu för första gången prövas i realtid är just Nato:s beredvillighet att stötta ett icke-medlemsland med samma kandidatstatus som Sverige, nämligen Ukraina. Den hittillsvarande uttalade hållningen är att Nato inte avser skicka trupper eller i övrigt utmana Ryssland inom Ukrainas gränser, sjöterritorium och luftrum. Men väl där utanför, dvs där Nato-land börjar. Det är ett nytt klarläggande som i hög grad bör noteras i den fortsatta svenska Nato-debatten.
5. Ett nytt inslag är också det amerikanska presidentämbetets utveckling. Just nu innehas det av en internationellt orienterad och väl påläst president. Vem sitter där när vår situation tvingar fram en betydligt mer akut ansökan? Som också EU-fallet visade sig bli.

Statsminister Magdalena Andersson har anslutit sig till EU:s markerat tydliga retorik om oanade sanktioner för Ryssland i händelse av militär aktion. En konversation med Nato om en möjlig svensk anslutning får väl anses kvala in som en signal om vad den kategorin av reaktion kan innehålla.

Denna artikel har tidigare varit införd på DI debatt den 29 december 2021.

TIDSKRIFT I SJÖVÄSENDET
FÖRSTA UTGIVNINGÅR 1836
KUNGL. ÖRLOGSMANNASÄLLSKAPET
SVERIGES MARINA AKADEMI

Ansvarig utgivare och redaktör: Kommendör Bo Rask, e-post: editor@koms.se

Redaktionen adress: c/o B Rask, Kungl. Örlogsmannasällskapet, Teatergatan 3, 1 tr, 111 48 Stockholm, Telefon: 076-632 3883

Redaktionskommitté: Kommendör Lars Wedin och Ambassadör Marie G. Jacobsson

Formgivare: Konteramiral Thomas Engevall, e-post: engevall@koms.se

Bankgiro: 454-8731, Organisationsnummer: 835000-4282

Ärenden om prenumeration och övriga administrativa ärenden rörande tidskriften hänvisas till redaktören.

Kungl. Örlogsmannasällskapets postadress:

Teatergatan 3, 1 tr, 111 48 STOCKHOLM

Telefon: 070-299 7095,

E-post: akademien@koms.se

Hemsida: www.koms.se

Bankgiro: 378-2786, Organisationsnummer: 835000-4282

Kungl. Örlogsmannasällskapets biblioteks adress: Amiralitetstorget 7, 371 30 KARLSKRONA Telefon: 070-649 2533, E-post: librarian@koms.se

Tidskrift i Sjöväsendet utkommer med minst fyra nummer årligen. 2021 utkommer sex nummer. En ettårig prenumeration kostar 250:- för prenumeranter med post-adress inom Sverige och 350:- för prenumeranter med utrikes postadress. Avgiften betalas till bankgiro nr 454-8731 (glöm ej ange namn och adress!).

Om Kungl. Örlogsmannasällskapet så beslutar kan författaren till införd artikel belönas med akademiens medalj, hedersomnämning och/eller penningpris.